

**TÜRKÇE VE TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETMENİ
ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE İLİŞKİN
TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN
İNCELENMESİ (KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
ÖRNEĞİ)**

*Kürşad Çağrı BOZKIRLI**

*Onur ER***

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Türkçe öğretmeni adaylarının ve formasyon programlarına devam eden Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını çeşitli değişkenler açısından değerlendirmektir. Çalışmaya, Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü 4. sınıf öğrencilerinden 64, aynı fakülte bünyesinde açılan pedagojik formasyon programından 60 olmak üzere toplamda 124 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Üstüner (2006) tarafından geliştirilen “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 17.0 (Statistical Package for Social Sciences) paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının “lisans düzeyi mezun olunan/olunacak bölüm”, “bölümün ÖSS’deki tercih sırası”, “cinsiyet” ve “mezun olunan lise” değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik mesleği, tutum, Pedagojik Formasyon

**THE EXAMINATION OF TURKISH / TURKISH LANGUAGE AND
LITERATURE TEACHER CANDIDATES' ATTITUDES TOWARD
TEACHER PROFESSION ACCORDING TO VARIOUS VARIABLES
(KAFKAS UNIVERSITY SAMPLE)**

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the attitudes of Turkish teacher candidates and Turkish Language and Literature teacher candidates, who attend to formation program, toward teacher profession according to various variables. 64 students from Kafkas University Education Faculty Turkish Education Department 4. grade, and 60 students from the pedagogical formation program which is given at the same faculty, as a total 124 teacher candidates participated in this study. In this study “Attitude Measurement toward Teacher Profession” which is developed by Üstüner (2006) is used as data gathering tool. The gathered data is analyzed by SPSS 17.0 (Statistical Package for Social Sciences) package

* Arş. Gör., Atatürk Ü. Kâzım Karabekir Eğt. Fak. Türkçe Eğt. Böl. El-mek: kursad36@gmail.com

** Arş. Gör., Kafkas Ü. Eğt. Fak. Türkçe Eğt. Böl. El-mek: onurer1827@gmail.com

program. As a result of the study, it is found that the attitudes of teacher candidates toward teacher profession does not indicate a significant difference according to “under graduation department”, “the department’s order of preference in ÖSS”, “gender”, “the graduated high school” variables.

Key Words: Teaching profession, attitude, Pedagogical Formation

GİRİŞ

Öğretmenler toplumların geleceği olan öğrencileri şekillendirdiğinden öğretmenlik toplum için son derece önemli bir meslektir. Öğretmenin sınıf içindeki her türlü hâl ve hareketleri öğrencilere model oluşturmakta, onların gelecekte nasıl bireyler olacaklarına yön vermektedir. Çelikten, Şanal ve Yeni (2005) de öğretmenlerin toplumda sözleri ve hareketleri yoluyla, aydınlanmış, çalışkan, erdemli ve eğitilmiş bir insan olmanın ne anlama geldiğini gösteren bireyler olduklarını belirtmiştir. “Öğretmenler, toplumun bu izlenimi doğrultusunda hem öğrencileri şekillendirmekte hem de kendileri şekillenmektedir” (Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005: s. 207).

Günümüzde öğretmen yetiştirmekle görevli kurumlar eğitim fakülteleridir. Ancak dönem dönem öğretmen ihtiyacının karşılanmasına dönük olarak farklı uygulamalara gidilmektedir. Tezsiz yüksek lisans programlarına öğrenci kabulü bu yollardan biridir. Diğer bir uygulama ise farklı fakülte mezunlarına pedagojik formasyon eğitimi verilmesi şeklindedir. Ancak bu programlarda nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesi tartışılan bir konudur (Yüksel, 2004. Bahsi geçen bu problem eğitim fakültelerinde yetişmekte olan öğretmen adayları için de geçerlidir. Eğitim fakültelerinde, fiziksel koşulları hazırlanmadan kontenjan arttırımına gidilmesi bu fakültelerden yetişecek öğretmenlerin niteliği ve istihdamı konusunda kafalarda soru işareti yaratmaktadır (Alyılmaz, 2010: s. 741). Bütün bu problemler göz önünde tutularak pedagojik formasyon programlarına öğrenci alınırken öğretmen adaylarının niteliklerinin artırılmasının yanı sıra öğretmen adaylarına mesleğine karşı olumlu bir tutum kazandırılmasına da önem verilmelidir.

Tanel, Kaya Şengören ve Tanel (2007) öğretmen yetiştirmekten sorumlu olan eğitim fakültelerinde, öğretmen adaylarına alan bilgisinin yanında öğretmenliğe ilişkin tutum ve davranışların da kazandırılmaya çalışıldığını ve bu nedenle alan bilgisinin yanında öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutumlarının ölçülmesinin de önemli olduğunu belirtmektedirler.

Aday öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile ilgili araştırmalarda (Akkaya, 2009; Temizkan, 2008; Semerci, 2004; Bulut, 2009; Camadan ve Duysak, 2010; Demirtaş, Cömert ve Özer, 2011; Çapri ve Çelikkaleli, 2008) genellikle eğitim fakültelerindeki farklı ana bilim dallarından öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları incelenmiş ve karşılaştırılmıştır. Bu çalışmaların bir kısmında (Yüksel, 2004; Gürbüz ve Kışoğlu, 2007; Can, 2010) ise tezsiz yüksek lisans programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ortaya konmuştur. Pedagojik formasyon öğrencilerinin tutumlarını belirlemeye dönük sınırlı sayıda araştırma (Eraslan ve Çakıcı, 2011) mevcuttur. Ancak bu çalışmalar da sadece pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemeye dönük olarak

yapılmıştır. Yapılan çalışmalar içerisinde pedagojik formasyon öğrencileri ile eğitim fakültelerinin ilgili bölümlerinin öğrencilerinin mesleğe dönük tutumlarının karşılaştırılmasının yapıldığı bir araştırmaya rastlanmamıştır. Araştırmanın temel gerekçesini bu eksiklik oluşturmaktadır.

Amaç

Bu araştırmanın amacı eğitim fakültelerinde formasyon programına devam eden Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunu edebiyat öğretmen adayları ile Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümüne devam eden Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını belirlemektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Formasyon programına devam eden Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni adayları ile Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları mezun oldukları/olacakları bölüme göre farklılık göstermekte midir?

2. Formasyon programına devam eden Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni adayları ile Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?

3. Formasyon programına devam eden Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni adayları ile Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile buldukları programın ÖSS’de tercih sırası arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

4. Formasyon programına devam eden Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni adayları ile Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları mezun oldukları liselere göre farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Bu bölümde; çalışmada kullanılan araştırma modeli, araştırmanın evreni ve örnekleme, verilerin toplanması ve değerlendirilmesi aşamaları hakkında bilgi verilmiştir.

Araştırma Deseni

Araştırma nicel araştırma yaklaşımlarından betimsel araştırma (tarama) yöntemiyle yapılmıştır. “Tarama modelleri geçmişte ya da halen varolan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır” (Karasar, 2010: s. 77). Çalışmada standart bir ölçek yardımıyla Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleği ile ilgili tutumları belirlenmeye çalışılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2010-2011 öğretim yılında Kafkas Üniversitesi (KAÜ) Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü ile aynı fakülte bünyesinde açılan formasyon programında öğrenim görmekte olan öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise “uygun örnekleme” yöntemine göre seçilen Türkçe Eğitimi Bölümü son sınıf öğrencileri ile formasyon programına devam eden Türk Dili ve Edebiyatı bölümü mezunu öğretmen adaylarıdır. Uygun örnekleme yönteminde “araştırmacı, ihtiyaç duyduğu büyüklükteki bir gruba ulaşana kadar en ulaşılabilir olan yanıtlayıcılardan başlamak üzere örneklemini oluşturmaya başlar ya da en ulaşılabilir ve maksimum tasarruf sağlayacak bir durum, örnek üzerinde çalışır” (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2011: s. 91). Araştırmaya, 64’ü Türkçe Eğitimi Bölümünden, 60’ı da formasyon programından olmak üzere toplam 124 öğretmen adayı katılmıştır.

Turkish Studies

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Demografik Özellikleri

DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER		f	%	Toplam
Bölüm	Türkçe Öğretmenliği	64	51.6	124
	Formasyon (TDE)	60	48.4	
Cinsiyet	Kız	53	42.7	124
	Erkek	71	57.3	
Bölümün ÖSS'deki tercih sırası	1-6 arası	39	31.5	124
	7-12 arası	29	23.4	
	13-18 arası	30	24.2	
	19-24 arası	26	21.0	
Mezun Olunan Lise Türü	Resmî Gündüz Lise	85	68.5	124
	Ticaret Meslek Lisesi	1	0.8	
	Anadolu Lisesi	15	12.1	
	Özel Lise	1	0.8	
	Anadolu Öğretmen Lisesi	-	-	
	Diğer	22	17.7	

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesinde araştırmacı tarafından oluşturulan, öğrencilerin demografik özelliklerinin yer aldığı “Kişisel Bilgi Formu” ve Üstüner (2006) tarafından geliştirilen 34 maddelik “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek tek boyutlu likert tipi bir tutum ölçeğidir. Ölçeğin geliştirilme süreci geliştiricisi tarafından şu şekilde açıklanmaktadır:

Ölçeğin denemelik formu 11 farklı öğretmenlik programında öğrenim görmekte olan 449 öğrenciye uygulanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliliğine ilişkin olarak yapılan temel bileşenler analizi sonucunda 34 maddenin yer aldığı birinci faktörde faktör yükü değerinin .74 ile .41 arasında değiştiği ve faktörün toplam varyansın %30'unu açıkladığı görülmüştür. Ölçeğin toplam puanı ile her bir maddenin madde test korelasyonuna bakılmış ve madde test korelasyon değerlerinin .74 ile .42 arasında değişkenlik gösterdiği bulunmuştur. Ölçeğin ölçüt geçerliliği .89'dur. Ölçeğin güvenilirliğine ilişkin olarak 116 eğitim fakültesi öğrencisine 4 hafta ara ile iki kez uygulanması sonucu elde edilen puanların kararlılığına ilişkin güvenilirlik katsayısı .72 bulunmuştur. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alpha) .93'tür (Üstüner, 2006).

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 6/4 Fall 2011

Bu araştırmadan toplanan veriler üzerinde hesaplanan Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı ise .81 olarak bulunmuştur. Araştırma için bu ölçeğin seçiminde madde sayısına dikkat edilmiştir. Çünkü ölçme aracında yer alan maddelerin sayısının artması güvenilirliği yükseltecektir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2011: s. 117). Uygulamalar ders saatlerinde ilgili dersin hocasından izin alınarak formasyon programı ve Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerine farklı zamanlarda yapılmıştır. Sınıfların kalabalık oluşu göz önünde bulundurulduğundan her bölüm kendi içinde ikiye bölünerek ölçek bir sınıfın önce bir yarısına hemen ardından diğer yarısına uygulanmıştır. Araştırmacı tarafından bizzat gerçekleştirilen uygulamalar sırasında öncelikle, ölçeğin adı, içeriği, madde sayısı, ortalama cevaplama süresi hakkında açıklayıcı bilgiler verilerek, uygulamaya sadece gönüllü olanların katılması istenmiştir. Son olarak bir kez daha katılımcıların ölçeğe ilişkin yönergeyi dikkatle okumaları istenerek uygulamaya geçilmiştir. Uygulamada katılımcıların ölçekte yer alan öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ifadelerini okuduktan sonra “**5-Tamamen katılıyorum, 4-Çoğunlukla katılıyorum, 3-Orta Düzeyde katılıyorum, 2-Kısmen katılıyorum, 1-Hiç katılmıyorum**” seçeneklerinden kendilerine en yakın olanı işaretlemeleri beklenmiştir. Kişisel bilgilerin tamamının, anket formlarıyla toplandığı uygulama esnasında öğrencilerin birbirlerini etkilemelerinin önüne geçebilmek için iletişim kurlmalarına izin verilmemiştir.

Veri Analizi

Öğretmen adaylarından elde edilen veriler SPSS 17.0 (Statistical Package for Social Sciences) programı kullanılarak çözümlenmiştir. Buna göre, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları “lisans düzeyinde mezun olunan/olunacak bölüm”, “bölümün ÖSS’deki tercih sırası”, “cinsiyet” ve “mezun olunan lise türü” değişkenleri bakımından analiz edilmiştir. Cinsiyet ve mezun olunan/olunacak bölüm değişkenleri bakımından adayların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemek için bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır. Mezun olunan lise türü ve buldukları bölümün ÖSS’deki tercih sırası değişkenlerine göre adayların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemek için ise tek faktörlü varyans analizi (One-Way Anova) kullanılmıştır. İstatistiksel hesaplamalarda anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde; araştırma sorularının cevaplarına ait bulgulara yer verilmiştir. Elde edilen bulgular araştırmanın alt problemlerine göre sıralanmıştır.

1. Mezun Olunan/Olunacak Bölüm Değişkenine Yönelik Bulgular

Tablo 2: Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının “Mezun Olunan/Olunacak Bölüm” Değişkenine Göre Farklılaşma Durumunu Ortaya Koyan Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Bölüm	N	\bar{X}	SS	Sd	Levene		t	p
					F	p		
Türkçe	64	3.29	0.48	122	8.86	.004	-1.927	.056
Türk Dili ve Edebiyatı	60	3.44	0.34					

p>0.05

Tablo 2 incelendiğinde öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları arasında “mezun olunan/olunacak bölüm” değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir (t= -1.927, p>0.05). Bununla birlikte, öğretmen adaylarının puan ortalamalarına bakıldığında Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunu öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının Türkçe Eğitimi Bölümünde öğrenim gören Türkçe öğretmeni adaylarına oranla daha olumlu olduğu anlaşılmaktadır. Ancak bu anlamlı bir fark yaratacak düzeyde değildir.

2. Cinsiyet Değişkenine Yönelik Bulgular

Tablo 3: Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının “Cinsiyet” Değişkenine Göre Farklılaşma Durumunu Ortaya Koyan Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	Sd	Levene		t	P
					F	p		
Kız	53	3.44	0.36	122	5.60	.01	1.68	.09
Erkek	71	3.32	0.46					

p>0.05

Tablo 3 incelendiğinde öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarında “cinsiyet” değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir (t= 1.68, p>0.05).

Bayan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının erkek öğretmen adaylarına göre daha olumlu olduğu anlaşılmaktadır. Ancak bu anlamlı bir fark yaratacak düzeyde değildir.

Turkish Studies

3. Bölümün ÖSS'deki Tercih Sırası Değişkenine Yönelik Bulgular

Tablo 4: Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının “Bölümün ÖSS'deki Tercih Sırası” Değişkenine Göre Farklılaşma Durumunu Ortaya Koyan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	P	Levene
Gruplar arası	.081	3	0.27	0.145	0.93	0.55
Gruplar içi	22.259	120	0.18			
Toplam	22.339	123				

p>0.05

Tablo 4 incelendiğinde öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarında “Bölümün ÖSS'deki tercih sırası” değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir (p>0.05). Bu sonuç bölümün ÖSS'deki tercih sırasının öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları üzerinde etkili olmadığını ortaya koymaktadır.

4. Mezun Olunan Lise Değişkenine Yönelik Bulgular

Tablo 5: Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının “Mezun Olunan Lise” Değişkenine Göre Farklılaşma Durumunu Ortaya Koyan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	P	Levene
Gruplar arası	0.413	4	0.103	0.561	0.692	0.76
Gruplar içi	21.926	119	0.184			
Toplam	22.339	123				

p>0.05

Tablo 5 incelendiğinde öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları arasında “mezun olunan lise” değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir (p>0.05). Bu sonuç mezun olunan lise programının öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları üzerinde etkili olmadığını ortaya koymaktadır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu araştırma ile Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümündeki öğretmen adayları ile aynı fakülte bünyesinde açılan formasyon programında öğrenim görmekte olan Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunu öğretmen adaylarının mezun olunan/olunacak lisans programı, cinsiyet, lisans programının ÖSS'deki tercih sırası ve mezun olunan lise değişkenleri bakımından öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları değerlendirilmiştir.

Araştırma bulgularına göre öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları “mezun olunan/olunacak lisans programı” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Araştırmanın bu bulgusu Gürbüz ve Kışoğlu (2007) tarafından yapılan çalışmayla paralellik

Turkish Studies

göstermektedir. Dolayısıyla öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerinde lisans düzeyinde eğitim aldıkları bölümün bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

Cinsiyet değişkenine ait bulgular incelendiğinde bay ve bayan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu bulgudan hareketle “cinsiyet” değişkeninin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar üzerinde etkisinin olmadığı söylenebilir. Araştırmanın bu bulgusu daha önce yapılan bazı çalışmalarla (Bulut, 2009; Can, 2010; Aksoy, 2010; Semerci; Demirtaş;) örtüşürken birtakım çalışmalarla (Gürbüz ve Kışoğlu, 2007; Camadan ve Duysak, 2010; Akkaya, 2009; Eraslan ve Çakıcı, 2011) da çelişmektedir. Bu durumda, araştırmanın cinsiyet değişkenine ait bulgusunun sadece bazı araştırmalarla tutarlılık gösterdiği söylenebilir.

Araştırmanın bulgularına göre “lisans programını tercih sırası” ve “mezun olunan lise türü” değişkenlerinin de adayların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerinde anlamlı bir fark ortaya çıkarmadığı söylenebilir. Araştırmanın mezun olunan lise türüne ait bu bulgusu alanyazınındaki birtakım çalışmalarla (Can, 2010; Aksoy, 2010) paralellik gösterirken, Camadan ve Duysak (2010) tarafından yapılan çalışmada sınavla öğrenci alan liselerden mezun olanların öğretmenliğe karşı tutumlarının diğer lise mezunlarından anlamlı şekilde farklılaştığı bulunmuştur. Bu durumda mezun olunan lise türü değişkenine ait bulgunun sadece bazı araştırmalarla tutarlılık gösterdiği söylenebilir.

Araştırmanın bulguları, incelenen değişkenlere göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarda anlamlı bir farklılık olmadığını ortaya koymaktadır. Bölümler arasında anlamlı bir farkın olmaması öğretmenlik mesleğinin insan yetiştirmek gibi idealist sebeplerle değil de sadece ekonomik sebeplerle seçilmiş olabileceği şeklinde yorumlanabilir. Ülkenin mevcut ekonomik şartları ile birlikte düşünüldüğünde bu anlaşılabilir bir durum olarak kabul edilebilir.

Ülkemizde öğretmen yetiştiren kurumlar eğitim fakülteleridir. Ancak zaman zaman çeşitli üniversitelerin bünyelerinde, farklı fakültelerden mezun olan öğrencilerin öğretmenlik yapabilmesine olanak sağlayan formasyon programları veya tezsiz yüksek lisans programları açılmaktadır. Bu tarz uygulamaların gerekliliği, KPSS engelini aşamayan binlerce eğitim fakültesi mezunu öğretmen adayının varlığı düşünüldüğünde tartışmalı bir mesele olarak görülmektedir. Bütün bunlar ülkemizin maalesef ciddi bir öğretmen yetiştirme politikasının bulunmadığını göstermektedir.

Bu araştırmaya katılan Türkçe Eğitimi Bölümü son sınıf öğrencileri ve formasyon programına devam eden Türk Dili Edebiyatı öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarında anlamlı farka rastlanmamıştır. Bu sonuçlar diğer fakültelerden, özellikle de fen-edebiyat fakültelerinden, mezun olan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine en azından tutum düzeyinde hazır olduğunu göstermektedir. Ülkenin ekonomik koşulları gerekçe gösterilerek eğitim fakülteleri dışındaki fakültelerden mezun olanlardan da öğretmen atamalarına devam edilecekse bunun birtakım standartlara bağlanması şarttır. Ancak daha önce hızlandırılmış ve ücretli kurs izlenimi veren formasyon programları vb. uygulamalara son verilmelidir. Zira bu uygulamalar öğretmenlik gibi kutsal bir mesleğin toplum içinde zaten azalmış olan itibarını iyice zayıflatmaktadır.

Araştırma bulgularına göre Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunu öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının Türkçe Eğitimi Bölümünde öğrenim gören Türkçe öğretmeni adaylarına oranla daha olumlu olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumun nedenlerini ortaya koyacak kapsamlı çalışmaların yapılması gerekmektedir. Tutumlardan hareketle Fen Edebiyat Fakültesi gibi farklı fakültelerden öğretmenlik mesleğini yapmaya karşı olumlu tutum gösteren öğrencilerin eğitim fakültelerine yönlendirilmeleri uygun olacaktır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 6/4 Fall 2011

Araştırma bulguları öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun mezun olunan lise türüne göre farklılaşmadığını göstermektedir. Dolayısıyla liselerde öğrencilere öğretmenlik mesleği tanıtılmalı ve öğretmenlik mesleğine yatkın öğrencilerin öğretmen yetiştiren programlara yönlendirilmeleri uygun olacaktır. Özellikle öğretmen liselerinde bu duruma daha fazla dikkat edilmelidir.

Bu araştırma ile Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları incelemiştir. Yapılacak diğer araştırmalarda başka programların öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları incelenebilir. Ayrıca bu araştırmada mezun olunan/olunacak program, cinsiyet, ÖSS'deki tercih sırası ve mezun olunan lise değişkenleri kullanılmıştır. Yapılacak diğer araştırmalarda bu değişkenlerin yanı sıra başka değişkenler de incelenebilir.

KAYNAKÇA

- AKKAYA, N. (2009). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 35-42.
- AKSOY, M. E. (2010). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 2, 197-212.
- ALYILMAZ, C. (2010). Türkçe Öğretiminin Sorunları. *Turkish Studies*, 5(3), 728-749.
- BULUT, İ. (2009). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Değerlendirilmesi (Dicle ve Fırat Üniversitesi Örneği). *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 13-24.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., KILIÇ ÇAKMAK, E., AKGÜN, Ö. E., KARADENİZ, Ş. ve DEMİREL, F. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri (8. Baskı)*. Ankara: Pegem Yayınları.
- CAMADAN, F. ve DUYSAK, A. (2010). Farklı Programlardaki Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından Karşılaştırılması: Rize Üniversitesi Örneği. *International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, Antalya.
- CAN, Ş. (2010). Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE)*, 24.
- ÇAPRI, B. ve ÇELİKKALELİ, Ö. (2008). Öğretmen Adaylarının Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ve Mesleki Yeterlik İnançlarının Cinsiyet, Program Ve Fakültelerine Göre İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 33-53.
- ÇELİKTEN, M., ŞANAL, M. ve YENİ, Y. (2005). Öğretmenlik Mesleği Ve Özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 207-237.
- DEMİRTAŞ, H. , Cömert, M. ve Özer, N. (2011). Öğretmen Adaylarının Özyeterlik İnançları Ve Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 36(159), 96-111.
- ERASLAN, L. ve ÇAKICI, D. (2011). Pedagojik Formasyon Programı Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(2), 427-438.

- GÜRBÜZ, H. ve KIŞOĞLU, M. (2007). Tezsiz Yüksek Lisans Programına Devam Eden Fen Edebiyat Ve Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları (Atatürk Üniversitesi Örneği). *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 71-83.
- KARASAR, N. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemi (21. Baskı)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- SEMERCİ, N. ve SEMERCİ, Ç. (2004). Türkiye’de Öğretmenlik Tutumları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 137-146.
- TANEL, R., KAYA ŞENGÖREN, S. ve TANEL, Z. (2007). Fizik Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 1-9.
- TEMİZKAN, M. (2008). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Üzerine Bir Araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 461-486.
- ÜSTÜNER, M. (2006). Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 45, 109-127.
- YÜKSEL, S. (2004). Tezsiz Yüksek Lisans Programının Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarına Etkisi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, XVII (2), 355-379.